

jubilantova zájmu vznikla kniha "Moravské mincovny", která vyšla jako 3. sv. edice "Numismatica moravica" v r. 1970; širšímu zájmu historického zájmu o moravskou minulost náleží další knižní publikace "Administrativně ekonomická opatření na Moravě v 18. a v první polovině 19. století" (Brno 1974, Acta Universitatis Brunensis - Iuridica, sv. 11), doprovázená řadou větších studií rovněž převážně materiálového rázu jako "Mýtní (celní) a poštovní správa na Moravě v 18. a první polovině 19. století" (AUB-Iur., Sborník prací učitelů III., 123-142) nebo "Měna na Moravě v cenách a mzdách v letech 1700-1750" (Časopis Moravského muzea LX., 1975, 127-158). Z dějin hornictví a horního práva je třeba zaznamenat alespoň práci "Horní regál a jeho vývoj v českých zemích" (Numismatický časopis CC., 1951); jinak sem spadá větší počet článků o nálezitých zlata a stříbra v minulosti. Práci prof. Pošváře se dostalo četných uznání: vedle toho, že byla oceněna pamětními medaillemi Vysoké školy Báňské v Ostravě a muzejních institucí, s nimiž prof. Pošvář spolupracuje a vedle toho, že se jí dostalo mnohokrát uznání na mezinárodních konferencích, byl jubilant zvolen i čestným členem vrcholné polské numismatické společnosti, jakou je "Polskie Towarzystwo Archeologiczne i Numizmatyczne" ve Varšavě. Pracovní energie prof. Pošváře je obdivuhodná, v letošním roce vyjdou další jeho dvě práce "Kutnohorská mincovna a Jan Turzo" a "Numismatika, mincovnictví a mincovní právo". Přejme mu proto i do dalších let mnoho pracovních úspěchů, badatelského zaujetí i osobní pohody.

Prof. dr. habil. Zdisław Kaczmarczyk **1911-1980**

Prof. Z. Kaczmarczyk, ředitel Institutu dějin státu a práva právnické fakulty Univerzity v Poznani, se narodil 19.8.1911 v Krakově. Gymnázium i univerzitu vystudoval v Poznani, kde roku 1933 dosáhl doktorátu práv. V roce 1936 dokončil svou doktorskou rozpravu "Soudní imunita a jurisdikce poimunitní na statech církevních v Polsku do konce 14. století", Poznaň 1936. Touto prací získal titul doktora právnických věd. Ještě před vypuknutím druhé světové války stačil Z. Kaczmarczyk napsat a uveřejnit svůj habilitační spis "Monarchie Kazimíra Velkého, d. I., Organizace státu" (Poznaň 1939). V srpnu 1939, jako uchazeč o titul docenta, byl mobilizován do 1. pluku podhalaňských střelců, který byl součástí armády "Karpaty". Po propuštění ze zajetí se v říjnu 1939 vrátil do Poznane. Avšak již v listopadu byl nucen s celou rodinou odejít do tzv. Generálního Gouvernementu, kde se podílel na ilegální středoškolské výuce. V roce 1941, kdy se přestěhoval do Krakova, věnoval se ilegální vysokoškolské výuce. V roce 1944 byla pro-

vedena habilitace Z. Kaczmarczyka na Tajné univerzitě západních krajů ve Varšavě.

Po osvobození Poznaň sovětskou armádou se Z. Kaczmarczyk zapojil do úsilí o obnovu právnické fakulty. Na jaře r. 1945 byl jmenován zastupujícím a v roce 1946 mimořádným profesorem. Po smrti prof. dr. Wojciechowského se stal prof. Kaczmarczyk vedoucím katedry polských dějin státu a práva.

V letech 1955-1957 byl prof. Kaczmarczyk prorektorem univerzity. V roce 1957 byl jmenován řádným profesorem. Od r. 1967, kdy vznikl v Poznani Ústav pro dějiny státu a práva se stal prof. Kaczmarczyk jeho ředitelem a v této funkci působil až do své smrti. Z jeho vědeckých seminářů dosáhlo 14 seminaristů titulu doktora a 8 z nich se stali profesory nebo docenty. Jeho záslužná činnost pedagogická byla oceněna titulem zasloužilý učitel PLR.

Významně se prof. Kaczmarczyk podílel i na činnosti poznaňského Spolku přátel vědy (jako jeho předseda) a na práci Polské historické společnosti (jako člen ústředního výboru a předseda poznaňské pobočky). Jeho podíl na práci obou organizací byl neformální, uplatňoval se jako výrazná iniciativní a tvůrčí osobnost.

Po vzniku oddělení Polské akademie věd v Poznani se stal prof. Kaczmarczyk členem komise slavistiky a předsedou vědecké rady Ústavu pro studium Poláků žijících v zahraničí. Kromě toho pracoval jako člen Rady vědeckých společností při Presidiu Polské akademie věd, a vědecké rady Knihovny Kòrnického a více než 20 let v redakci Právně-historického časopisu (Czasopisma Prawno-Historycznego).

Prof. Kaczmarczyk úzce spolupracoval s Institutem západu (Institut Zachodni), byl jedním z jeho zakladatelů, postupně generálním tajemníkem, zástupcem ředitele, členem kuratoria, předsedou vědecké rady a nakonec čestným členem. Současně pracoval v redakci časopisu Západní přehled a Západní týdeník.

Prof. Kaczmarczyk se angažoval i v činnosti spolku pro rozvoj Západních oblastí jako člen presidia výboru poznaňského okrsku. Z jeho iniciativy vznikla edice "Studie a materiály o dějinách Velkopolska a Pomorí, kterou až do své smrti redigoval.

Prof. Kaczmarczyk se neomezoval jen na rozvíjení vědy, ale angažoval se i v procesu politických přeměn, které nastaly v Polsku po druhé světové válce. V roce 1950 se stal předsedou Klubu demokratické profesury, v roce 1959 vstoupil do Polské sjednocené dělnické strany. V roce 1961 byl zvolen za poslance Sejmu.

Tato rozsáhlá a záslužná organizační a politická práce nijak nebránila prof. Kaczmarczykovi v jeho činnosti vědecko-publikační. Již v roce 1945 vydal základní práci, napsanou na základě materiálů shro-

mážděných ještě v době okupace: "Německá kolonizace na východ od Odry" a mnoho populárně vědeckých publikací. Spolu s prof. Sczanieckým a S. Weymanem vydal Oswaldem Balzerem připravené "Statuty Kazomíra Velkého" (Poznaň 1947) a ve spolupráci s J. Matuszewským a M. Sczanieckým a J. Wasickým X. díl "Volumina Legum" (Poznaň 1952), který obsahuje zákony posledního sněmu polské šlechtické republiky.

Značný byl také podíl Z. Kaczmarczyka při vytváření syntetických dějin polského státu a práva pod redakcí J. Bardacha. Spolu s B. Leśnodorským vypracoval II. díl - dějiny od poloviny 15. století do dělení Polska (Varšava 1957). Byl autorem mnoha kapitol I. dílu "Dějiny Polska" (Polská akademie věd, Varšava 1957).

Podrobné studium doby Kazimíra Velkého přivedlo prof. Kaczmarczyka k dílu o "Válečných reformách a organizaci ozbrojených sil za Kazimíra Velkého (spolu se S. Weymanem, Varšava 1958). V souvislosti s oslavami 600. výročí založení Jagellonské univerzity v Krakově pak napsal dílo "Polsko v době Kazimíra Velkého (Krakov 1964).

V padesátých letech vystoupil v díle prof. Kaczmarczyka ještě jeden rys - zájem o zkoumání vzniku a dějin měst a městského práva (Viz blíže v PHS 21, Praha 1978, str. 282-287).

Prof. Kaczmarczyk se aktivně podílel na mezinárodní spolupráci právních historiků. Často také jezdil do Československa, kde přednášel o právním postavení měst a městském právu v Polsku a v Jugoslávii, o polském parlamentarizmu a výsledcích polské právní historie. Studoval v archívech a knihovnách v Praze, Bratislavě, Brně, Kutné Hoře, Litoměřicích. Často referoval v polském odborném tisku o pracích československých právních historiků.

Dílo zanechané prof. dr. Zdzisławem Kaczmarczykem má nepomíjivou hodnotu a jeho vědecká a společensko-politická činnost budou vždy vzorem vyzývajícím k následování.

Maisel

Jiří Kejř šedesátiletý

V srpnu 1981 se dožil šedesátí let JUDr. Jiří Kejř, CSc., který patří k významným představitelům soudobé české právní historiografie, zejména medievistické.

Téměř od počátku zaujímá v Kejřově díle ústřední místo problematika husitství. Vychází z programových podnětů svého učitele akademika V. Vaněčka sledoval tento tematický okruh v několika směrech. Obrátil se k husitskému právu a odtud vzešla kniha Právní život v husitské